

Motion till riksdagen 2009/10:K299

av Max Andersson (mp)

Rättvisare distribution av valsedlar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla partier som har registrerat sin partibeteckning ska få sina valsedlar utlagda i vallokalerna.

Motivering

Ett av Valmyndighetens viktigaste syften bör vara att underlätta för medborgarna att göra sitt val. När väljaren kommer till vallokalen bör det vara lätt för väljaren att rösta på det parti hon eller han stöder.

Olyckligtvis är det dock inte lika lätt att rösta på alla partier, eftersom partierna inte behandlas lika när det gäller valsedelsdistributionen. De partier som vid något av de senaste två riksdagsvalen fått mer än 1 procent av rösterna erhåller gratis tryck och distribution av valsedlar till vallokalerna, medan andra partier själva måste se till att få ut sina valsedlar.

Det är ett omvitnat svårt problem för nya och oetablerade partier. Under valdagen 2006 var 6 177 vallokaler öppna, och till det kommer att det även finns ett stort antal förtidsröstningslokaler och ett behov av att ersätta valsedlar som tagit slut, gömts eller stulits av politiska motståndare. Detta innebär att nya partier måste ägna en mycket stor del av sin valrörelse åt valsedelsdistribution istället för att kommunicera med väljarna och föra fram politiska argument.

Det är varken rimligt eller rättvist att nya och mindre partier belastas med en så tung börda, och frånvaron av de mindre partiernas valsedlar bland vallokalernas valsedlar påverkar troligen valresultaten.

Jag ser en stor fördel i att det svenska valsystemet, till skillnad från valsystemen i vissa andra länder, inte stänger ute partier från att kandidera genom höga krav på medlemsantal eller andra regler som försvårar för partier att

Fel! Okänt namn på

delta i valen. Men det svenska valsystemet skulle vara ännu bättre om inte vissa partiers valsedlar saknades i en stor andel av vallokaler.

Man skulle teoretiskt kunna lösa detta problem genom att besluta om att Valmyndigheten ska ha i uppdrag att tillhandahålla valsedlar för samtliga partier som ställer upp i valet, men det beslutet skulle få oönskade konsekvenser. Risken är att det då skulle bli väldigt många partier. Det finns ju exempel på att en enskild medborgare har ställt upp för mer än 30 enmanspartier i samma val, så om systemet helt saknar kvalifikationskrav finns det risk att det missbrukas.

Det är rimligt att man underlättar valsedelsdistributionen, men kostnaden bör hållas nere, och det är heller inte önskvärt att det blir svårt för väljaren att hitta den valsedel han eller hon letar efter.

En rimlig ordning är därför att partier som inte uppnått enprocentsspärren själva får betala för tryckningen av sina valsedlar, men att Valmyndigheten därefter står för distributionen. Det kan också vara lämpligt att begränsa rätten till gratis distribution av valsedlar till de partier som har registrerat sin parti-beteckning. För ett riksdagsval innebär det att partiet behöver ha samlat in namnunderskrifter från 1 500 medborgare, och det kravet utgör knappast något hinder för ett seriöst parti som har förutsättningar att komma in i riksdagen.

Det här förslaget skulle leda till ett rättvisare valsystém, ge förutsättningar för en bättre konkurrens och mångfald i det svenska partiväsendet och göra det enklare för väljarna att rösta på nya partier.

Stockholm den 1 oktober 2009

Max Andersson (mp)